

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของแกนนำชุมชนในการจัดทำแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ในการควบคุมโรคความดันโลหิตสูง ตำบลหารแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ แกนนำชุมชน ตำบลหารแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วยจำนวนดังต่อไปนี้

กำนัน จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 8 คน คณะกรรมการหมู่บ้าน 9 หมู่ จำนวน 9 คน สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหารแก้ว จำนวน 12 คน เจ้าหน้าที่เทศบาลที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 113 คน ประธานผู้ป่วยความดันโลหิตสูง 9 หมู่บ้าน จำนวน 9 คน รวมจำนวนประชากรที่ศึกษา จำนวน 155 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้ศึกษาจัดทำขึ้นเองจากขั้นตอนการมีส่วนร่วมของ โคเฮน และ อัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1980) และการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ตำแหน่งในชุมชน ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งในชุมชน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลการมีส่วนร่วมของแกนนำชุมชนในการสร้างแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ในการควบคุมโรคความดันโลหิตสูง โดยแบบสอบถามสร้างขึ้นเองจากขั้นตอนการมีส่วนร่วมของ โคเฮน และ อัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1980) มี 4 ขั้นตอน จำนวนทั้งสิ้น 51 ข้อ แบ่งเป็น ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำนวน 20 ข้อ ขั้นตอนการมีส่วนร่วมการ

ปฏิบัติการ จำนวน 17 ข้อ ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำนวน 5 ข้อ และขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จำนวน 9 ข้อ ลักษณะแบบสอบถาม มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกเป็นแบบวัดลิเกิร์ต (Likert's scale) ให้ผู้เลือกตอบตามความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของตน โดยเกณฑ์การให้คะแนน 4 ระดับ ดังนี้

- 3 หมายความว่า มีส่วนร่วมมาก หมายถึง แกนนำชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ในการควบคุมโรคความดันโลหิตสูงในชุมชนสม่ำเสมอ ทุกครั้ง (100%)
- 2 หมายความว่า มีส่วนร่วมปานกลาง หมายถึง แกนนำชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ในการควบคุมโรคความดันโลหิตสูงในชุมชน ไม่สม่ำเสมอเป็นส่วนใหญ่ (>50%)
- 1 หมายความว่า มีส่วนร่วมน้อย หมายถึง แกนนำชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ในการควบคุมโรคความดันโลหิตสูงในชุมชน ไม่สม่ำเสมอ เป็นส่วนน้อย (<50%)
- 0 หมายความว่า ไม่เคยมีส่วนร่วม หมายถึง แกนนำชุมชนไม่เคยเข้ามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ในการควบคุมโรคความดันโลหิตสูงในชุมชน

กำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนน (ประคอง กรรณสูต, 2542) คือ

มีส่วนร่วมมาก	คะแนน	2.01-3.00
มีส่วนร่วมปานกลาง	คะแนน	1.01-2.00
มีส่วนร่วมน้อย	คะแนน	0.01-1.00

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยนำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยอาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญเวชปฏิบัติชุมชน 1 ท่าน, นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญด้านการงานแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ 2 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความชัดเจนของเนื้อหา และนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความตรงของเนื้อหา (Content validity Index) ได้ค่า $CVI = 0.9$ นำเครื่องมือปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้มีความถูกต้องชัดเจนด้านเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา

2. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามไปทดสอบความเชื่อมั่นโดยนำไปทดลองใช้กับแกนนำในชุมชน ตำบลหนองแก้ว อ.หางดง จ.เชียงใหม่ จำนวน 10 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษาและนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.94 (Polit & Hungler, 1999)

การพิทักษ์สิทธิของประชากร

การศึกษครั้งนี้ผู้ศึกษาทำโครงการการค้นคว้าแบบอิสระเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ ดำเนินการเพื่อให้มีการให้คำยินยอมในเอกสารแสดงความยินยอมของกลุ่มประชากร โดยผู้ศึกษาจะชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ประชากรได้ทราบ ประชากรมีสิทธิ์ที่จะร่วมตอบรับหรือปฏิเสธการตอบแบบสัมภาษณ์ หรือในระหว่างการสัมภาษณ์สามารถถอนตัวได้ตามต้องการ และข้อมูลของกลุ่มประชากรจะไม่ถูกเปิดเผย จะนำมาใช้เฉพาะการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น และจะทำการเผยแพร่ผลการศึกษาในภาพรวมต่อไป

การรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองภายหลังจากการได้รับการรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยแล้ว ตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการดำเนินการศึกษา

1.1 ทำหนังสือขออนุมัติขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.2 นำหนังสือแนะนำตัวจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เสนอต่อสาธารณสุขอำเภอหางดง นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหางดง และผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหางดง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในเขตรับผิดชอบตำบลหางดง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประสานงานแกนนำชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการศึกษาและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.4 ผู้ศึกษาเตรียมความพร้อมแบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล

1.4.1 กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดประชากร วางแผนระยะเวลาและตารางเวลา

1.4.2 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถามซึ่งผู้ศึกษาจัดทำขึ้นเองจากการมีส่วนร่วมของ โคเฮน และ อัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1980) และการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา

2.1 ผู้ศึกษาเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด

2.2 ผู้ศึกษาแนะนำตัวเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการศึกษารั้งนี้ ให้ข้อมูลเรื่องภารกิจสิทธิ์ของกลุ่มประชากรที่เข้าร่วมและรายละเอียดของข้อคำถามในแบบสอบถาม เมื่อกลุ่มประชากรยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

2.3 ผู้ศึกษาแจกแบบสอบถาม และรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองโดยใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 30 นาที

2.4 ผู้ศึกษารวบรวมแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล ก่อนนำไปวิเคราะห์ค่าทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ส่วนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของแกนนำชุมชนในการจัดทำแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ในการควบคุมโรคความดันโลหิตสูง วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน